

פאר מקדושים

פנינים נדירים מספרים עתיקי יומין

ויקרא אל משה . (א, א)

ויקרא כתוב באל"ף זעירא. ופירושו כת הקודמין ז"ל, דרמזי בזה דחמשים שערי בינה הם, ומשה רבנו ע"ה השיג מ"ט, ולכך האל"ף זעירא.

ושמעתי ממר"ח הקדוש הגאון המפורסם רבי אהרן לפא ז"ל, דשמע מפי חכם מקובל משאלוניקי זה שמו אשר יקראו לו רבה, שהיה מאז תושב ארץ ישראל תוב"ב וגלה לשאלוניקי מדעתו על שהרג בשוגג, והיה אומר דברים נפלאים. ואמר בפסוק (תהלים ח ו) ותחסרהו מעט מאלהים, שהאות היותר קטן במספר בתיבת אלהים הוא אל"ף שמשפרו אחד, וזהו שדרשו על משה רבינו ותחסרהו מן נ' שערי בינה, המעט שיש בתיבת אלהים דהיינו א', וזהו שהשיג מ"ט שערי בינה וכמאמרם ז"ל.

(משכנות יעקב (שאלוניקי תפ"א) לרבי יעקב ׳נעים)

אדם כי יקריב מכם קרבן . (א, ב)

מעשה בא לידי שבאתי לישב אחד והיה שם מנין בצמצום, והתארחתי אצל הפרנס שהיה גם כן קצב, ושחט בהמתו בזמן התפלה, והפצתי בו לילך לבית הכנסת, ואמר שרוצה לבדוק הבהמה להכניח לכבדי לאכול ממנה בלילה. ואמרתי לו, אם תבדוק בשעה שהציבור מתפללין בביהמ"כ, הבהמה תהיה טריפה ולא נוכל לאכול ממנה בלילה, והיה זה כמשחק בעיניו. וכן היה שהבהמה היתה לה מכות ובעויות ונטרפה בהם.

וכשבאתי מבית הכנסת צעקה עלי אשתו שקללתי הבהמה שלה, ואמרתי לה לא אני גרמתי וקללתי לטרוף בהמה שלכם, אלא דעו, רובא דרובא אם אין הולך לבית הכנסת, בהמה שלו יהיו טריפה, כי השי"ת משלם לו מדה כנגד מדה, דכתיב **אדם כי יקריב מכם קרבן**, ובזמן שהיה ביהמ"ק קיים צריך להביא חטאתו לביהמ"ק לכפר על חטאיו, ואם לא הביא קרבנו לביהמ"ק, הקרבן היה חוץ למקומו והוא טריפה, ועכשיו הבית הכנסת הוא המקדש והתפלה במקום הקרבן, מדה כנגד מדה ואם אינו מתפלל בבית הכנסת הבהמות שלו גם כן יהיו טריפה **מום**. ומיד קיבל עליו מהיום הנ"ל ללכת מידי יום ביומו שהוא ראשי תיבות לבית הכנסת או למקום תפילה מיוחד ביישוב.

(דרך משה (אמסטרדם תנ"ט) לרבי משה כהנא מגיביטש)

והשיב את הגזילה אשר גזל . (ה, כג)

איכא לעיוני למה אמר הכתוב כפל לשון, דכיון דקאמר והשיב את הגזילה מה הוצרך לומר אשר גזל. וי"ל דאיתא במפרשים שעיקר התשובה הוא שהגזלן עצמו ישיב את הגזילה ולא יחזיר ע"י אחרים, והטעם כדי שיתבייש ויהיה לו בזה כפרה, עיין בספר ברית שלום (פרנקפורט דמיין תע"ח) בפרשת צו. ובזה יובן אומרם והשיב את הגזילה 'אשר גזל', כלומר אותו הגזלן שגזל, הוא בעצמו ישיב את הגזילה.

(אהל משה (זאלקווא תקי"ד) לרבי יעקב משה כ"ץ אב"ד מעזיבן)

מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם . (א, ב)

שמעתי בשם הגאון המפורסם מ"ו זיסקינד מרוטנבורג ז"ל בפסוק (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה וגו' היטיבה ברצונך את ציון וגו' אז תחפוץ עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים, דיש שלשה טעמים על מה שלא מקריבים חיות למזבח, א) אמר הקב"ה לא הטרחתך לצאת ליערים, ובהמה היא בנמצא. ב) לחיה יש גאווה וגסות רוח, אבל בהמה רוחו יורד לארץ, והקב"ה שונא גאות הוא. ג) האלקים יבקש את הנרדף והבהמה תמיד נרדפת מן החיה, ובגלל זה לא הוכשרו למזבח אלא הבהמות. ולפ"ז ביאר להפליא מה שמצינו באיוב שהקריב מן החיות, משום שאצלו כתיב (א, י) ומקנהו פרץ בארץ, ודרשו רבותינו ז"ל (ב"ב טו:) שפרצו גדרו של עולם, שהביאו העיזים דובים בקרניהם, וא"כ אז היו החיות נרדפים מהבהמות, לכן הקריב איוב מן החיות.

ואמר הגאון הנ"ל מאי בינייהו, דהנה לעתיד כתיב (ישעיה סה, כה) אריה כבקר יאכל תבן באבוס אחד ונער קטן ינהגם, לפ"ז אז יהיו החיות בנמצא ואין טורח לבקשם ביערות, וגם שלום יהיה להם עם הבהמות, וא"כ למה מקריבין פרים, אלא משום שהקב"ה שונא גסות הרוח. ומעתה יבא הפסוק על נכון, לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה, והראיה שמקריבין דוקא מן הבהמה תחפוץ אז ולא מן החיה, ודילמא משום תרי טעמא האחרונא, לכן אמר הכתוב **אז** יעלו על מזבחך פרים, דגם אז לעתיד לבוא יעלו פרים דייקא, עולה וכליל ואז לא יהיו נרדפים, וגם החיות יהיו בנמצא, על כרחך שהטעם שהחיות אינם קריבים הוא משום גסות הרוח ודפח"ח.

(עדות ביוסף (זולצבאך תק"א) פר' תרומה אות רטו)

רבי מרדכי זיסקינד רוטנבורג זצ"ל נולד באשכנז לפני שנת ת' לפ"ק, ונתפרסם כאחד מגדולי דורו, ובשנת תמ"ג אחרי שכיחן כרבה של זי"צנהאזן, מונה לרבה של הקהילה החשובה הוראדנא, על מקומו של הגאון המפורסם בעל תפארת למשה שהיה תלמיד מובהק של זקנו הרבי רבי העשיל ז"ל, ובשנת תנ"א עבר לכהן כרבה של העיר הגדולה לובלין עד סוף ימיו בשנת תע"ד.

היה גדול מאד בעיני גדולי דורו ונערץ ביותר על כולם, וחיבר את הספר המפורסם שו"ת מהר"ם זיסקינד, ובכל מקומות מושבותיו קבע לו בביתו ישיבה להרביץ תורה, ואליה נהרו תלמידים מופלגים ותמיד היו כל מעייניו בה, ותלמידו המפורסם היה הגאון הנודע מו"ה יחזקאל קצנלבונג זצ"ל בעל כנסת יחזקאל מהאמבורג.